

27.02.2013

Kj/17

§ 85

Stj / Valtuutettu Sari Näreen aloite aistiherkkien lasten perheiden omasta tukimallista

HEL 2012-013151 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti katsoa valtuutettu Sari Näreen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sari Näreen aloite

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Sari Näreen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Sari Näre ja 30 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että sosiaali- ja terveystoimen yhdistymisessä järjestetään aistiherkkien lasten perheille oma tukimalli.

Kaupunginhallitus viittaa aloitteesta saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että erityistukea vaativien lasten ja heidän perheidensä tarpeet pyritään jo nyt ottamaan mahdollisimman kattavasti huomioon. Mm. neuvolat, päiväkodit, lastensuojelu ja koulujen opiskeluterveydenhuolto tukevat jokaisen lapsen mahdollisimman tervettä kasvua ja kehitystä. Lasten ja heidän perheidensä ongelmien varhainen tunnistaminen ja niihin puuttuminen ovat keskeisiä painoalueita.

Sosiaali- ja terveystoimen yhdistyttyä vuoden 2013 alusta äitiys- ja lastenneuvola, kouluterveydenhoito, perheneuvola sekä lapsiperheiden kotipalvelu toimivat nyt samassa kokonaisuudessa. Kaupunginhallitus yhtyy sosiaali- ja terveyslautakuntien näkemykseen, että uusi organisaatio antaa aiempaa paremmat edellytykset lasten ja perheiden varhaisen tuen toteutumiseen ja perheiden kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämiseen eikä erillistä tukimallia näin ollen tarvita.

Esittelijä

Postiosoite
PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

27.02.2013

Kj/17

Lisätiedot Kaupunginhallitus

Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sari Näreen aloite

Päätöshistoria

Kaupunginvaltuusto 13.02.2013 § 62

Pöydälle 13.02.2013

HEL 2012-013151 T 00 00 03

Päätös

Puheenjohtajan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 28.01.2013 § 119

HEL 2012-013151 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättänee katsoa valtuutettu Sari Näreen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Opetuslautakunta 11.12.2012 § 207

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

27.02.2013

Kj/17

HEL 2012-013151 T 00 00 03

Päätös

Opetuslautakunta päätti antaa seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle:

Perusopetuslain ja opetussuunnitelman perusteiden mukaan tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevan oppilaan opetus tulee järjestää ottaen huomioon oppilaan etu ja järjestämisedellytykset. Opetus annetaan muun opetuksen yhteydessä (integraatio) tai osittain tai kokonaan erityisryhmissä.

Helsingissä ei ole integraation vuoksi luovuttu erityisluokista vaan edelleen suurin osa erityisen tuen oppilaista opiskelee joko yleisopetuksen kouluun sijoitetussa erityisluokassa tai erityiskoulussa. Lukuvuonna 2012 - 13 Helsingissä on noin 300 erityisluokkaa, joissa opiskelee 2429 oppilasta. Erityisluokkien muodostamisessa otetaan huomioon oppilaiden tarvitsema tuen tarve ja mm. autistisille oppilaille on omia erityisluokkia.

Oppilaan tuen tarve suunnitellaan ja arvioidaan yhdessä huoltajien kanssa. Tuen tarpeen suunnitteluun ja arviointiin koulussa osallistuu moniammatillinen oppilashuoltoryhmä sekä mahdollisuuksien mukaan oppilasta hoitavat ja kuntouttavat tahot.

Esittelijä

opetustoimen johtaja
Rauno Jarnila

Lisätiedot

Marjo Kyllönen, opetuspäällikkö, puhelin: 310 86208
marjo.kyllonen(a)hel.fi

Sosiaalilautakunta 04.12.2012 § 387

HEL 2012-013151 T 00 00 03

Päätös

Sosiaalilautakunta päätti antaa aloitteesta kaupunginhallitukselle seuraavan sisältöisen lausunnon.

Lasten ja heidän perheidensä tarpeiden varhainen tunnistaminen ja lasten sekä perheiden tukeminen ovat lapsiperheiden palvelujen keskeinen painopistealue. Ehkäisevää lastensuojelua ja varhaista tukea tarjotaan opetuksessa, nuorisotyössä, päivähoitossa, äitiys- ja lastenneuvolassa sekä muussa sosiaali- ja terveydenhuollossa.

Lapsiperheiden kotipalvelu on ennaltaehkäisevää lastensuojelua, jolla edistetään ja turvataan lapsen kasvua, kehitystä ja hyvinvointia sekä tuetaan vanhemmuutta perheiden erilaisissa elämäntilanteissa. Lapsiperheiden kotipalvelu on kotiin vietävää matalan kynnyksen tukea perheille joko lasten hoitoon ja kasvatukseen liittyen tai perheen alentuneen toimintakyvyn, perhetilanteen sekä vamman tai sairauden perusteella. Lapsiperheiden kotipalvelu on sosiaaliviraston kärkihanke vuonna 2012, jonka aikana kotipalvelua on laajennettu ja kehitetty monipuolisia kotipalvelun työmenetelmiä.

Lapsiperheiden palvelujen varhaisen tuen sosiaaliohjaus tarjoaa myös perheille ohjausta ja neuvontaa sekä tukea vanhemmuuteen.

Lapsen neurologisten häiriöiden ja aistiyliherkkyyden tunnistaminen ja hoito edellyttävät usein yhteistyötä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon kesken sekä lapsen erityistarpeiden huomioimista peruspalveluissa, kuten päivähoidossa ja opetustoimissa. Perheissä, joissa on erilaisista kasvu- tai kehityshäiriöistä kärsiviä lapsia, vanhemmuus voi olla ajoittain haasteellista. Sekä lapset että vanhemmat tarvitsevat usein monenlaista tukea. Perheneuvola tarjoaa lapsille, nuorille ja perheille erityistason neuvontaa sekä tukea vanhemmuuteen liittyvissä asioissa.

Sosiaalilautakunta toteaa, että lasten kasvu- ja kehityshäiriöiden mahdollisimman varhainen tunnistaminen ja tarvittavien tutkimus-, hoito- ja tukipalvelujen järjestäminen lapsen yksilöllisten tarpeiden mukaisesti on tärkeää. Sosiaali- ja terveystoimen yhdistyessä vuoden 2013 alusta äitiys- ja lastenneuvola, kouluterveydenhoito, perheneuvola sekä lapsiperheiden kotipalvelu toimivat samassa kokonaisuudessa. Uusi organisaatio antaa aiempaa paremmat edellytykset lasten ja perheiden varhaisen tuen toteutumiseen ja perheiden kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämiseen eikä erillistä tukimallia näin ollen tarvita.

Esittelijä

sosiaalijohtaja
Paavo Voutilainen

Lisätiedot

Maria Kahila, kehittämiskonsultti, puhelin: 310 43087
maria.kahila(a)hel.fi

Terveyslautakunta 13.11.2012 § 275

HEL 2012-013151 T 00 00 03

Päätös

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Terveyslautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan, esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon:

"Lasten ja heidän perheidensä tarpeiden varhainen tunnistaminen ja lasten ja perheiden tukeminen ovat neuvolatoiminnan ja kouluterveydenhuollon keskeisiä painoalueita. Kouluterveydenhuolto jatkaa neuvolassa aloitettua perhetyötä. Terveysneuvonta ja terveystarkastukset ovat suunnitelmallista toimintaa. Ne muodostavat lapsen ja hänen perheensä hyvinvointia ja terveyttä seuraavan kokonaisuuden raskauden alusta lapsen opiskeluvaiheen loppuun saakka. Neuvolan ja kouluterveydenhuollon terveydenhoitajan toteuttamien tarkastusten lisäksi saatavilla on laaja-alaisia terveystarkastuksia, joihin sisältyy sekä terveydenhoitajan että lääkärin tekemä tarkastus. Terveystarkastuksissa selvitetään lapsen ikävaiheen ja yksilöllisen tarpeen mukaista kasvua, kehitystä ja hyvinvointia haastattelulla ja kliinisillä tutkimuksilla ja ohjataan lapsi tarvittaessa jatkotutkimuksiin.

Neuvolan terveydenhoitajan ja lääkärin tarkastuksissa seurataan säännöllisesti lapsen neurologista ja sensomotorista kehitystä. Lisäksi nelivuotistarkastukseen sisältyy tarkempi neurologinen arviointitutkimus, LENE. Mikäli jotakin normaalista poikkeavaa havaitaan, lapsi lähetetään tarpeen mukaisesti tarkempiin jatkotutkimuksiin, esimerkiksi neurologiseen arvioon, toimintaterapeutin tai fysioterapeutin arvioon, psykologille, kuntoutukseen, foniatrikselle poliklinikalle tai erikoissairaanhoidon. Nelivuotistarkastusta edeltävästi päivähoidossa on tehty yhteistyössä vanhempien kanssa varhaiskasvatussuunnitelma, josta tiedot siirtyvät neuvolaan. Suunnitelmaan on kirjattu lapsen kehityksen oleelliset vahvuudet ja tuen tarpeet. Tarkempi neurologinen arviointitutkimus, LENE, voidaan tehdä tarvittaessa myös viisivuotistarkastuksen yhteydessä. Neuvola toimii tiiviissä yhteistyössä perheneuvolan, varhaisentuen kanssa. Erikoissairaanhoidon kanssa on selkiytetty pienten lasten psykiatrian ja lasten ADHD-hoitoketjut.

Kouluterveydenhuollossa terveydenhoitaja tapaa peruskoulun oppilaat vuosittain. Peruskoulun luokilla 1, 5 ja 8 tehdään laaja-alaiset terveystarkastukset, johon sisältyy terveydenhoitajan tekemän tarkastuksen lisäksi lääkärintarkastus sekä vanhempien tapaaminen ja haastattelu. Tarkastuksissa korostuvat oppilaan omien voimavarojen tukeminen, terveydenedistäminen ja omien vahvuuksien löytäminen, mahdollisten terveysongelmien ennaltaehkäisy sekä terveysneuvonta. Huoltajien kirjallisella suostumuksella laajaan terveystarkastukseen voidaan lisäksi pyytää opettajan arvio oppilaan selviytymisestä koulussa niiltä osin kuin se on välttämätöntä hoidon ja tuen järjestämisen kannalta. Laajassa terveystarkastuksessa selvitetään perheen terveyteen ja hyvinvointiin liittyvät asiat, kuten perheen

terveystottumukset ja huolenpito lapsesta. Terveystarkastuksissa pyritään löytämään ne lapset, jotka saattavat tarvita tehostetumpaa seurantaa tulevaisuudessa.

Terveystarkastuksia voidaan myös järjestää yksilöllisen tarpeen mukaan muina ajankohtina tai muille kuin edellä mainituille ryhmille erityisen tuen tai hoidon suunnittelemiseksi ja järjestämiseksi. Tarvittaessa terveydenhoitaja tekee kotikäyntejä yhteistyössä muiden oppilashuollon asiantuntijoiden kanssa.

Koulun terveydenhoitaja ja lääkäri toimivat oppilashuoltoryhmässä terveydenhuollon asiantuntijoina. Oppilashuollon tavoitteena on tukea erityisesti niitä oppilaita, joilla on vaikeuksia koulussa, kotona tai sosiaalisessa toimintaympäristössä. Opettaja voi ohjata oppilashuoltoryhmälle ne oppilaat, joihin terveystarkastuksessa tulisi kiinnittää huomiota esimerkiksi oppimisvaikeuksien, käyttäytymisongelmien, runsaiden poissaolojen tai muun näihin rinnastuvan syyn vuoksi.

Oppilaalle, joka tarvitsee oppimisessaan tai koulunkäynnissään säännöllistä tukea tai samanaikaisesti useita tukimuotoja, on annettava tehostettua tukea hänelle tehdyn oppimissuunnitelman mukaisesti. Pedagoginen arvio tehostetun tuen tarpeen arvioimiseksi ja aloittamiseksi tehdään moniammatillisena yhteistyönä ja sitä voidaan täydentää psykologisella tai lääketieteellisellä asiantuntijalausunnolla tai vastaavalla sosiaalisella selvityksellä. Kouluterveydenhuolto osallistuu tarvittaessa pedagogisen arvion tai pedagogisen selvityksen laatimiseen. Selvitykseen voidaan liittää lääkärin tai erikoislääkärin erillinen lausunto. Selvitystä tehtäessä kuullaan myös oppilaan huoltajia ja oppilasta itseään.

Erityistä tukea tarvitsevien lasten hoidon järjestelyistä on olemassa toimintamalleja, joista esimerkkinä mainittakoon diabetesta sairastavan lapsen hoidon järjestelyt koulupäivän aikana ja ADHD-lääkityksen järjestäminen. Kouluterveydenhuollossa tehdään yhteistyötä erikoissairaanhoidon kanssa. Tarvittavat alkukartoitukset tehdään terveystarkastusten yhteydessä: tiedot kasvusta ja kehityksestä, oppilaan selviytymisestä luokkatilanteissa, mahdolliset keskittymis- ja oppimisvaikeudet, ääni- ja muut ärsykeyliherkkyydet ja muut sairaudet. Koululääkäri tekee tarvittaessa lähetteen erikoissairaanhoitoon, HYKS:n lastenneurologian- tai lastenpsykiatrian poliklinikalle. Nykyisen käytännön mukaan esim. ADHD:n diagnosointi tehdään erikoissairaanhoidossa. Sieltä annetaan ohjeet vanhemmille ja vanhempien kautta opetustoimelle. Kouluterveydenhuolto saa palautteen tehdystä läheteestä sekä seuranta- ja tukitoimiohjeet. Opetustoimen tehtävä on huolehtia opetuksen järjestelyistä.

27.02.2013

Kj/17

Terveyslautakunta toteaa, että lasten kasvu- ja kehityshäiriöiden mahdollisimman varhainen tunnistaminen on erittäin tärkeää ja lastenneuvola on tässä avainasemassa. Tällä hetkellä on olemassa aistiherkille lapsille suunnattuja tutkimus- ja selvityskäytäntöjä ja erilaisia tukimuotoja. Sosiaali- ja terveystoimen uudistuksen myötä vuoden 2013 alusta perheneuvolat, kouluterveydenhuolto sekä lastenneuvola ovat samassa osastossa. Uudessa osastossa voidaan tarkemmin arvioida aivotoiminnan ja aistitasapainon häiriöitä potevien lasten perheiden tukimallin tarve ja muoto, ottaen huomioon nykyiset käytännöt ja yhteistyö erikoissairaanhoidon kanssa.

Terveysvaikutusten arviointi

Erityistukea vaativien lasten ja heidän perheidensä tarpeet pyritään jo nyt ottamaan mahdollisimman kattavasti huomioon. Neuvola ja koulu- ja opiskeluterveydenhuolto perustehtävänsä mukaisesti tukevat jokaisen lapsen mahdollisimman tervettä kasvua ja kehitystä. Lasten ja heidän perheidensä ongelmien varhainen tunnistaminen ja niihin puuttuminen ovat neuvolatoiminnan ja kouluterveydenhuollon keskeiset painoalueet.

Peruskoulujen oppilashuoltotyö sisältää oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvoinnin ja terveyden seuraamista, arviointia ja edistämistä sekä oppimisen, tunne-elämän ja käyttäytymisen ongelmien tunnistamista ja selvittämistä yhteistyössä muun oppilashuoltohenkilöstön kanssa. Oppilas, joka tarvitsee oppimisessaan tai koulunkäynnissään säännöllistä tukea tai samanaikaisesti useita tukimuotoja, saa jo nykyisin tehostettua tukea hänelle tehdyn oppimissuunnitelman mukaisesti."

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Toivola

Lisätiedot

Marketta Kupiainen, hallintoylihoitaja, puhelin: 310 42348
marketta.kupiainen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566